

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 150. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	---

Az osztrák események.

A bizonytalanság és aggodás érzete fog el bennünket, ha az osztrák eseményeket szemléljük. Számos éven keresztül hozzá voltunk ahhoz szokva, hogy Ausztriában a parlamentáris élet nem működött a pártok versengése folytán. Csehek, németek, lengyelek, szlovénok, külön-külön utakon jártak, külön klubjaikban más és más álláspontot foglaltak el. Természetes, hogy így a parlamenti élet nem működhetett és az uralkodóház kénytelen volt kormányával a híres 14. §-t behozni, hogy az állam gépezete meg ne akadjon. Nekünk magyaroknak nagyon kellemetlen, sőt kínos volt ezen állapot, mert hisz mi az osztrákokkal csak úgy egyeztünk meg, de magával öfelségével is. ha Ausztria parlamentáris úton kormányoztatik. A 14-ik kényszerparagraffussal való kormányzás épenséggel nem mondható alkotmányosnak.

Ha mindezek mellett nálunk nem nyilatkozott meg erősebben a közvélemény e kérdésben, annak két magyarázata van. Először azért, mivel az ügyet

tulajdonképen mégis csak Ausztria belügyeinek tekintettük s ha mi azt kívánjuk, hogy Ausztria ne avatkozzék a mi belügyeinkbe, nekünk sem szabad az övéikbe beleavatkozni a paritás elvénél fogva. A másik indok pedig az volt, hogy nekünk mindegy volt, akár a 14. §. alapján rendezkedtek velünk az osztrákok, akár más formában. Mindegy volt pedig azért, mert dacára annak, hogy az osztrák pártok és nemzetiségek marakodtak; minden oly esetben a midőn a velünk való kiegyezés, alkudozás vagy érdek jelentkezett a marakodók fegyverszünetet kötöttek arra az időre, a míg velünk küzdöttek. Nemcsak fegyverszünetet kötöttek, de szövetkeztek, összetartottak és rendszerint legyűrték.

Ámde a legutóbbi, de csakis a legutóbbi időben a helyzet némiképen megváltozott. Ugyanis a koalíció tapintatos politikájának, különösen pedig Kossuth Ferencz nagynevű pártelnökünk mély belátásu politikájának sikerült a magyarok ellen való animozitást a csehek egy részénél mérsékelni. Vezéreink ezen politikája folytán kilátás lehetett arra

nézve, hogy ez mindkét ország érdekeit felölelő méltányos egyezség jöhet létre és Magyarország nem fog alúl maradni, nem fog teljesen az osztrákok zsákmányául kiszolgáltatni.

Ez a helyzet állott fenn br. Beck osztrák miniszterelnök kormányra lépéteig. Ennek az embernek esze és éleslátása előtt kalapot kell emelnünk, de egyszersmind, ha mint ellenséget megbecsüljük, minden erővel oda kell törekednünk, hogy őt le is gyűrjük. Báró Beck átlátta azonnal a koalíció politikáját és ennek ellensúlyozásául kiadta a jelszót az általános választói jog azonnali behozatalára. Jól tudta, hogy ezt minden osztrák párt akarja, hogy ha nem is akarja, de ellenezni nem meri s így az ő kezdeményezése folytán az összes pártok ő hozzá fognak csoportosulni, ő lesz a helyzet ura és egy egységes Ausztria fog szemben állani Magyarországgal. Ilyen viszonyok mellett pedig ő mindent keresztül fog vinni, a mit akar, a magyarokat legyűri, ismét egy Ausztriára nézve kedvező ki egyezést fog létrehozni, marad minden

TÁRCA.

Berlini levelek.

I.

A vőlegény, vagy a szerelem iskolája.

A „Bajai Független Újság” eredeti tárcája.

Páris felől fúj a szél, de az eddig megszőkott pacsuli illat helyett karbolszag üti meg orrunkat. Vagy talán nem is az, hanem holmi keveréke a kettőnek, mert a mi esetünkben egyik a másik nélkül el sem képzelhető.

Az itteni irodalmi körök és a gombamódra szaporodó »überbrettlik« igazgatói arról vitatkoznak, hogy miképpen volt lehetséges, hogy a párisi censura betiltotta Brioux »Les Avaries« című drámáját? Miképpen lehetne Párist az előadással megejőzni? Nézzük előbb, hogy miről szól az ének.

Harancourt Edmond egy párisi lapban a saját életéből mond el egy epizódot, mely megfelel a Brioux-féle darab tendenciájának és következőképen hangzik:

A véletlennek köszönhettem ismeretséget egy gazdag párisi családdal. Mint kezdő orvos nagy szerencsémnek tartottam ez esetet és a hálaérzet — hisz nyomoruságomból ők segítettek ki — annyira vitt, hogy szinte ugy

féltettem egészségüket, mint a magamét, bár aggodalomra nem igen volt ok. Csupán az anyának volt kissé győnge a szervezete, de az apa és leányuk oly egészséggel bírtak, hogy még sok ilyen ember és az orvostudomány fölöslegessé válnék.

Különösen a leány. Szinte hihetetlenül hangzik ha mondom, hogy nem volt hibája: karcu, fűzöt sohasem használt test, isteni keblek, remekül merész arc, magas tiszta homlokkal; a szemek nyílt, őszinte tekintettel tanuskodtak jó szívről és ha a rendszert csukott szájacská megnyílt, okos beszédét alig hallgathattam, annyira bámultam hófehér fogait. És e teremtés még csak 18 évet élt és egymillió volt a hozománya. Ne tessék azonban azt hinni, hogy szerelmes voltam; csupán az őserőt imádtam benne, mint a görögök a félistenekben. Különben csak ritkán láttam, mert volt bennem annyi tapintat, hogy mint jóltevőnek gyermekéhez csak akkor mentem, ha hivatott.

Igy állottak a dolgok mikoron Páris egyik híres tanára — specialista — kinek hajdan tanítványa voltam, néhány sorral magához kéretett.

— Tudom kedves fiam, — szólott a tanár — hogy a kezdet nehéz és, hogy kényes dolgokat kell egy fiatal orvosnak érintenie,

mielőtt zöld-ágra vergődhetik. Csak konstataálni akarom ezeket, hogy válasza őszinte legyen. Feleljen: van-e kliensei között egy gazdag leány, kiről tudja, hogy férjhez mehetne?

— Óh igen, szeretett mesterem, egy dús-gazdag családnak vagyok az orvosa és a családban van egy felnőtt leány.

— Beszélgettek tán már házasságról?

— Soha.

— Intézzé ügyesen a dolgot, hogy szóba kerüljön, de csak úgy, mint terv, mert az egész nem sietős — sőt ellenkezőleg. A vőlegény patienssem, tehát baját könnyen kitálhatja. Állapota borzasztó. Midőn nősülési terveit előadta, azt mondtam neki, hogy az országuton egy embert meggyilkolni kevésbé lenne bűn, mint ilyen állapotban nősülni. Bár azt felelte, hogy »várni fogok«, nem bízik e ficzkóban; egy millió nála hathatósab érve. Érzem, hogy nem akar várni és a gáztett után a millióval fog érvelni. Bár a leány nevét nem kérdeztem, ő az ön nevét gyakran emlegette, mint családi orvosát.

— Lehetséges volna? Szinte megijeszt. Az a leány a megtestesült egészség.

— Mentse meg.

— Mit tehetek én?

— Mit tehet? Semmit.

a régiben s mi továbbra is Ausztria gyarmatai leszünk.

Nagy tehát bennünk a bizonytalanság, nagy az aggodalom érzéke. Vegyünk példát Ausztriától s ha ők a legnagyobb, legádázabb harcok közepette velünk szemben összetudtak tartani, verjük meg őket most a saját fegyverükkel. Tartunk mi is össze s ha bármily kérdésben van is közöttünk, magyar pártok között ellentét, vagy akár a pártok életében nyilatkozik is meg valamely óhaj, kívánság, vagy akarat, hagyjuk ezeket függőben mindaddig, míg Ausztriával meg nem egyeztünk, álljon szemben egymással egy egységes Ausztria egy egységes Magyarországgal, mert ha azt nem tesszük s egy egységes Ausztria egyezkedik szétdarabolt, pártokra tagolt Magyarországgal, akkor nem kétséges, hogy a vesztes Magyarország lesz.

—n.

Politikai hir.

Kossuth Ferencz — a függetlenségi politikáról.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter cikket irt a Zomborban megjelenő »Bácsmegyei Függetlenség« vasárnapi számába, mely cikkben érdekes kijelentéseket tesz a függetlenségi pártokról, annak hivatásáról és a függetlenségi párt ellenségeiről. Kossuth Ferencz cikkében többek között a következőket írja: A függetlenségi pártot elveinek varázsereje, politikájának helyessége fölemelték az első helyre a politikai pártok között. Ezen első helyen meg is fog tudni maradni! Más kötelesség vár a pártra most, midőn szövetsége-

seivel együtt kormányt vállalt azért, hogy az országot biztos kézzel vigye előre a politikai és közgazdasági erősbödés útján, — mint a milyen kötelessége volt az ellenzéken. Most alkotnia kell; alkotnia céltudatosan, okosan, hazafiasan, merészen azért, hogy majdan, midőn a helyzet ismét úgy kívánja, sikeresebben küzdhessen. A koalíció összes ellenségei, s némely nyugtalan szellem azon dolgoznak, hogy helyes újtjáról eltereljék, lecsábítsák, leszidalmazzák, legyanusítsák a függetlenségi pártot. De a párt azért nyerte meg az egész ország bizalmát, mert *tudta és tudja, hogy mit csinál*; úgy mint a hogy *nem* tudják, hogy mit beszélnek azok, kik a pártot azzal vádolják, hogy elvein csorbát ütött. Kitartás az igaz úton velem és mellettem! Velem és mellettem, ki hazámért s a függetlenség dicsősége ideáljaiért élek!

A mit nem olvasunk.

Mintegy 8—10 nap előtt irtam egy kis cikkelyt arról, hogy milyen elsőrendű kérdés vár sürgős megoldásra úgy a Szt. Jánosnál, mint a város északkeleti részében, s most megpróbáltam kitudni az emberekből, hogy olvasták-e a hivatkozott soraimat, és azt tapasztaltam, hogy: nem.

Ez ugyan nem volna épen valami nagy baj, mert biz az emberek nagy része nem szeret olvasni, de baj az, ha valaki oly dolgról nem vesz tudomást akkor sem, ha mások figyelmeztetik arra, a miről minden figyelmeztetés nélkül is hivatásunk volna gondolkozni.

Az a cikkely talán egyrészt azért sem akadt olvasókra, mert oly címet viselt, a mely tárgyánál fogva nem igen szokta az embereket vonzani, lévén alatta az iskoláról is szó. *Iskoláról pedig nem szeretünk olvasni.*

Abban a cikkelyben arra figyelmeztettem, hogy Katonaváros és Kiscsávoly iskola nélkül maradtak, Szt. Jánosnak pedig rég nincsen iskolája s elmondottam, hogy városunk a dunahid építésével most előtte álló nagy változásba nem mehet bele ily iskola nélkül

való állapotban, mert ennek nemcsak köz-művelődési, hanem és *különösen közgazdasági szempontból* nagyon végzetes következményei lehetnek.

Elmondottam különösen, hogy a Szt. János számára állami iskolát kérni most sürgős feladat, mert a hid építéséhez különböző munkások fognak érkezni, akik családjaikkal ott csak úgy lakhatnak és majdan talán végkép is letelepedhetnek, ha gyermekeik számára iskolát is találnak ottan. Továbbá: oly két, majdnem világgforgalmi vonal metsző pontjában, ahol a Duna országokat köt össze egy tengerrel, s ahol egy másik tenger hazánk nagyobbik felével ezen a ponton keresztül érintkezik, küldi szét a világpiacról azon árukat, a melyek csakis innen át jöhetnek hozzánk és viszi szét hazánk terményeinek fölöslegét szerte a világ azon pontjaira, melyeken azt nekünk jól megfizetik, mondom, ezen világgforgalmi metszőpontban lehetetlen, hogy az emberforgalom ki ne fejlődjék, ha csak szándékosan nem vonjuk el tőle annak minden más feltételét.

Nekünk pedig nem ez, hanem az lehet a vágyakozásunk, hogy az emberforgalom ott minél nagyobb legyen s e célból annak fokozására ott minden tőlünk telhetőt, de még áldozatok árán is meg kell tennünk.

Ezen emberforgalom egyik tényezője, feltétele az iskola.

Most pedig oda, Szt. Jánoshoz iskolát állítani állami pénzen — teljesen jogos kívánság. Mert t. i. a hid építéséhez a legtöbb ember idegenből jön és azt az állam nem engedheti meg, hogy ezek gyermekei iskolázatlanul maradjanak, de városunktól sem kívánhatja, hogy ezen, nem bajai illetőségű emberek gyermekei számára ő létesítsen iskolát.

Azután az ily forgalmi helyekre jönnek az emberek, vizsgálódnak, s ha a keresett feltételeket megtalálják, le is telepednek. Csak-hogy a keresett feltételek között föltétlenül ott van az iskola is, és egy reálisan gondolkozó, művelt ember ma már nem fog oly helyen letelepedni, a hol iskola nincsen.

Tehát iskola okvetlenül kell, s mert az előbbi indokból azt az állam lehet hivatva felállítani, a legsürgősebben kellene a városi tanácsnak a közoktatási minisztert kérnie, hogy azt most, még a tél beállta előtt állítsa fel, mert Szt. Jánosnál már eddig 69 minden-

— Mit kell tennie? Mindent.

Nem egyedül a leány léte függ az ön ügyességétől, de gondolja meg azt a borzalmat, ha ily házasság gyermekeknek ad életet. Szegény, szánalomra méltó porontyok.

— Azonnal megyek . . .

— Ne legyen elhamarkodott! Mert bár az erkölcsi törvény azt mondja: »beszélj«, a társadalom hallgatást parancsol. Igyekezzenek a valót úgy megtudni, hogy az ne legyen az ön bizalmi dolga, akkor vele szemben nincsenek kötelezettségei. A viszontlátásra!

Kábultam, csavarogtam egy darabig az utcán, míg tervem végre gyors léptekkel a leány atyjához késztetett.

Nem kellett a forró kását soká kerülgetnem, mert az apát a vélt boldogság bőbeszédűvé tette. Alig-alig birtam egy-egy megjegyzést tenni a leány fiatalságáról, az anyaság veszélyeiről stb.

— Tréfál? Hiszen ön tudja legjobban, hogy leányom mily erős és egészséges.

De én csak előhozakodtam a cölibátussal, a fiatal embernek netáni életmódjával: éjjeli lebujszolás, szerencsétlen véletlen stb. és azzal végzem, hogy biz elővigyázat sosem árthat.

— Nos doktor, bár nem vagyunk egy nézeten, mégis köszönöm érdeklődését. Majd beszéllek az ipsével és bizonyára neki sem lesz kifogása egy konsultatio ellen.

Két nap mulva egy fiatal tacsó jött hozzám, kinek tévovázó tekintete, akadozó beszéde nem volt épen rokonszenves. Büszkén mesélte, hogy jegyben jár egy leánnyal, kinek családját bizonyára én is jól ismerem.

Nem éppen a legszivélyesebb kérdésemre, hogy mit akar tőlem, mint egy betanult lelkét hadarva felelte:

— Kedves doktor ur, én tulajdonképpen semmit, de leendő apósom, — kinek aggodalmai a mai korban érthetők — küldött ide és én, kit már annyiszor vizsgáltak, nem mondhatam ellent; a boldogság küszöbén szívesen viselem ez utolsó kellemetlenséget is. Tehát csak tessék.

Egy óra hosszat volt nálam. Életének minden percét számon kértem tőle, de betegséget nem voltam képes konstatálni. Szinte hihetetlennek tetszett, hogy a hirneves specialista a diagnózisban tévedett legyen és így nem gondolhattam egyebet, mint hogy az ő vőlegénye nem azonos az én szépséges leányom jövőbelijével. Megnyugtattam magamat azzal, hogy az a másik nevemmel csupán visszaélést követett el és így a tanárt szándékkal tévutra vezette.

A konsultáció eredményét tudattam az apával és így az esküvőnek misem állott útjában. Én nem voltam közöttük, lévén elvem, hogy ha az orvos az esküvőkhöz és keresztelőkhoz elmenne, úgy illenék, hogy a temetésnél is jelen legyen — már pedig az gyakran keserves dolog lenne.

Nyolcz hó telt el az esküvő óta midőn egy napon az apa azt üzente, hogy jöjjenek azonnal. Mily viszontlátás! A fiatal asszony »anyai örömök«-nek nézett elibe. Nem, nem lehet, hogy ez a sárga bőrrel bevont csontváz ő lenne. Ezek az elbutult szemek, ezek a repedezett ajkak nem lehetnek az övéi.

Semmi kétség: az első pillanatra felismertem a betegséget. Szinte hideg futott végig a testemen: hátha részes vagyok e gyilkosságban? Hátha én tévedtem, mikor a gyilkost megvizsgáltam? Ha azt az embert akkor megpillantom, azt hiszem élve el nem hagyta volna a helyét. Megvizsgáltam a szerencsétlen asszonyt: a gyermek már halott volt. Azonnal orvosokért küldöttem mesterséges szülést eszközölni. Misem használt. Három nap mulva az operáció után az anya is meghalt. Az öregek a szobának egyik sarkában zokogtak és még akkor is reménykedtek, mikor már mindennek vége volt. Az ágy végénél egy halovány szőke ember térdepelt és érteni véltem, hogy a halott férje miért nem volt jelen.

— Uram a vejevel szeretnék beszélni szoltam az apához.

— Mentse meg a leányomat . . . oh mentse . . .

— Hol van a veje?

Vége oda mutatott az ágy végénél térdeplő alakra, nem érttem, hogy mit akar. Megérintettem a térdeplő vállát, de a reám bámuló arcot azelőtt sose láttam.

— Ön a férje . . . ?

Ő »igent« bólintott fejével.

— Ön volt nálam konsultálni??

A térdeplő »nem«-et intett.

Kezdtém érteni a dolgot.

— Tehát mást küldött maga helyett?

Most ismét bambán bólintott fejével felülről lefelé.

Ez nagyjában Brioux darabjának a tárgya. Oly anyag, melyből semmiféle művészi dolgot faragni nem lehet — legkevésbé drámát;

napos iskolát látogatni köteles gyermek van, a kiknek száma rövid idő alatt meg fog kétszereződni.

Mindenkit, a kit városunk közoktatásügye, de különösen, a kit a város közigazgatási fejlődése érdekel, kérve-kérek, emelje fel sürgető szavát, egy legalább is két-tantermű állami népiskolának Szt. Jánosnál mielőbb leendő felállítására érdekében.

Ha nem is oly égetően sürgős, de nem kevésbé fontos, hogy vasuti állomásunk környéke — az előbb már említett indokokból is, — de meg mert a tanköteles gyermekek százai vannak ott iskola nélkül, s mert a számukra kijelölt belvárosi népiskola már a beiratkozásoknak jóformán a kezdetén is túl van zsufolva — iskola nélkül ne maradjon.

A kérdést itt sem oldhatjuk meg a magunk zsebére.

Véletlen szerencse azonban, hogy itt is nagyon könnyen megnyerhetjük az állam támogatását.

Erre a vidékre esik ugyanis a tanítóképző intézet, melyben ugyan van két népiskolai tanterem, azonban ezek, a tanítóképzés igényei szempontjából nem elégítik ki — számuknál fogva — a hozzájuk köthető várakozást.

Ha tehát a város hatósága a tanítóképző igazgatója és a kir. tanfelügyelő biztosra vehető jóakaró támogatásának igénybe vételével a kellő lépéseket most megtenné, bizonyára aránylag csekély fáradsággal és kevés áldozattal elérhetnők, hogy egy hat tantermes gyakorló népiskola tanítóképzőnk hirnevére és látogatottságára jótékonyan hatna s e mellett hosszú időre megmentené városunkat újabb és nagyobb népiskolai költségektől.

Nádas Sándor.

Karcolat.

Az adó-kivető bizottság előtt.

A mult héten történt, hogy X. helybeli előkelő üzletlajdonos állott az adó-kivető bizottság előtt. Az adóját nem kevesebb, mint ötven százalékkal javasolta emelni a kincstár képviselője. A vádlott — szinte önkénytelenül szaladt ki a tollamból ez a szó, mert a legtöbb félel, mint valami delikvenssel bánnak

el — a vádlott, mondom, sokallja az adót, mire a bizottság tagjai között megindul a vita valjon nagy-e a javasolt összeg, vagy sem. A vélemények megoszlanak, jobbára azonban azon a véleményen vannak, hogy a praeminált összeg nagy, csupán egyik bizottsági tag ágál szörnyen, hogy X. tud annyit fizetni.

— Micsoda beszéd az? — mondja, — maga fiatal ember, a legjobb üzlete van a szakmában, hát akkor mit akar?

— Azt akarom, hogy az adómat méltányosan állapítsák meg.

— A javaslat méltányos, én amellet szavazok.

A túlbuzgó bizottsági tag pár pillanatra elhallgat, majd ismét megszólal:

— Mondja csak X úr, hol is van magának az üzlete?

Nem tudjuk, mit felelt X. erre a jellemző kérdésre, de a mi véleményünk szerint az lett volna a leghelyesebb, ha viszont — egy jó anekdotára alludálva — megkérdezi azt a »helyi viszonyokkal teljesen tájékozott« bizottsági tagot, valjon nem tudja-e, hogy tulajdonképen mi is az a daxli?

HIREK.

Ambrozovics Lajos főispán üdülése.

Említettük már, hogy nagy népszerűségnek örvendő főispánunk a kiállott súlyos betegsége után Herkules-fürdőre ment üdülés céljából. A legjobb forrásból vett értesülésünk szerint szeretett főispánunk üdülésnek minősíti ama ténykedését is, hogy naponta több órát tölt író-asztala mellett, tanulmányozza a városunkat közlő érdeklő dolgokat, dolgozik, tervezget s hogy még akkor sem enged pihenőt magának, amikor arra nagyon is nagy szüksége volna. Baja város érdekeiről, a város jövőjéről általában, a vasuti hídról, a közuti hídról, sőt még kevésbé jelentékeny dolgokról is, így a régi, hét-órás menetrend visszaállítása dolgában számtalan-

Egy genialis ember műve az Isten műve, már pedig minden ami isteni a priori magában foglalja a legmagasb életet. Ez a mérték.

És ilyképpen a szerelem is istennek műve. Nem lehet azt mondani, hogy te ifju ha beléd kapott a társadalom rákfenéje, úgy szünj meg embernek lenni és legyél hirtelen túlvilági lény: ne szeress, ne nősülj. Öngyilkosságot könnyebben lehetne prédikálni, mint azt, hogy valaki teremtse magát újból. Ma még mindenki érzéki egyénisége szerint szeretkezik. Nem parancsolható: szeress így, vagy amugy és akkoron, ez vagy, az leszen sorod. Általános szabályt erre nézve nem lehet megállapítani. Mindenkinek vagyon egy »modus amandi«-ja. Mindenkégy szeret, mint ahogy szeretnie kell és csupán ez bir értékkel és ez elégít ki. Sok, sok ezer esztendő választ még el attól, hogy e dologban tisztán a lélek domináljon. Majd akkor, ha e lélek mindenkiben átélt egy gyötrelmekkel teli mystikus halált, melybe őt a társadalom, a tudatlanság és a sok testi nyavalya sodorta. Csakis így lépheti át a sorompót és születhetik tökéletesedve újból.

De azért a fő a küzdelem. Küzdünk is, de klinikai előadások a szinpadon bármily jóindulatuak lennének is azok, nem jelenthetik a drámai költészet gyarapodását annál kevésbé sem, mert rendszerint hazugok, lévén még — hála az égnek — üde erdő, mező és rét és ott forrás, mely terjeszti azt az isteni nedűt, melynek neve — egészséges vér.

Hollós István.

szor folytatott beszélgetést illetékes tényezővel, olyanokkal, akiknek módjukban áll városunk ügyeit előbbre vinni. Tehát egyszerűen nem áll egyeseknek amaz állítása, hogy a város ügyeivel »senkisé« törődik, mert vannak — bátran beszélhetünk többes számban is! — a függetlenségi párt vezető faktora között olyanok, akik a mellett, hogy irnak, vagy kritizálnak, — dolgoznak is. Ennyit tartottunk szükségesnek az igazság érdekében megállapítani.

Szücs Ferenc tanácsos meghalt. Őszinte részvételt vettük azt a hirt, hogy Szücs Ferenc városi tanácsnok e hó 6-án meghalt. Baja város közönsége derék és hasznos munkását veszítette el benne. Halálának hírére a városi székház ormára kitűzték a gyászlobogót, a város törvényhatóságának tisztikara pedig a következő megleghangú gyászjelentést bocsájtotta ki:

Baja th város törvényhatóságának tisztikara mély fájdalommal jelenti, hogy szeretett és becsült tisztársra Szücs Ferenc városi tanácsnok úr folyó évi szeptember hó 11-én reggel 6 órakor, buzgó és hű közszolgálatának 29-dik évében hosszas szenvedés után Baján elhunyt.

Életét a nemes és hasznos munkának szentelte; emlékét szeretettel fogja megőrizni tisztviselőtársainak őszinte kegyelele.

A szerdán d. u. fél ötkor végbement temetésén megjelent társadalmi életünknek előkelősége csaknem teljes számban.

A gyászbeszéd alkalmából főispánunk Ambrozovics Lajos táviratilag fejezte ki részvétét s a ravatalra díszes koszorút helyeztetett. Bezeredy István szabadkai főispán levélileg, Schmausz Endre ny. főispán pedig szintén táviratilag condoleált.

Előleges színházi jelentés. Dr. Farkas Ferencz a szabadkai színház igazgatója a következő előleges színházi jelentésre hívja fel a közönség figyelmét: Van szerencsém Baja törvh. város és vidéke mélyen tisztelt közönségével tudatni, hogy 1906. szeptember hó 18-án, kedden szabadkai színtársulatommal előadásaimat a »Bárány szálloda« színtermében megkezdem. Első előadás: »Baccarat«. Színtársulatom tagjai: Rendezők: Baróthy Antal, színmű rendező, Farkas Ferenc, operett rendező, Nagy Imre vigjáték és bohózat rendező, Székely Gyula, népszínmű rendező, karnagyok: Várad Aladár és Németh Ignác.

Előadó személyzet: Arady Aranka, szubrett énekesnő, Ágh Ilona, anya színésznő, Gazdy Aranka, hősnő, Markovits Margit, drámai, szende és szubrett színésznő, Mezei Margit, énekesnő és segéd naiva, Poxy Margit, énekesnő, Ruzsinszky Ilona, koloratur énekesnő, Szalontay Ferké, szubrett énekesnő, Szelényi Emilia, komika, Thomay Ella, társalgási színésznő, Várady Jolán, naiva, Bene Emma, Hajnal Ilonka, M. Horváth Ilonka D. Kováts Kornélia, Nagy Gizi, Polgár Lujza, Sz. Szalay Teréz, Székely Ilona, V. Tubai Margit, Vértesy Laura, segéd színésznők és kardalosnők. Baróthy Antal, jellemszínész, Bogyó Zsigmond, komikus Farkas Ferenc, énekes bonvivant, Fodor Oszkár, szerelmes színész, Faragó Rezső, kedélyes apa, Kalmár József, tenor énekes, Könyves Jenő, hős és jellemszínész, Lugosi Jenő, komikus, Nagy Imre, komikus, Székely Gyula, bariton énekes, Tóth Antal, drámai apaszínész, Vándori Gusztáv, bonvivant és lírai szerelmes, Bíró Tivadár, Gara Jenő, Márkus Sándor, Marton Mihály, Molnár János, Szabó Dániel, Szabadkai Miklós, Szalay Mihály, Sós Károly, Turai Antal.

Műszaki személyzet: Sugó: Laky Eugénia. Pénztárosnő: Sz. Majosházy Eszti. Szertáros:

tehát meddő dolog afelől vitatkozni, helyes volt-e az eltiltás, mert biz aki láthatná, az nem nyerne, aki pedig meg nem hallgatja, nem veszít e darabbal semmit. Nem lehet örök törvényeket — főleg a legeslegesbbit a szerelmet — tendenciozus darabokkal dirigálni; nem lehet a sok működő nyavalyát — melyeket ugyanazon törvény dirigál — kiirtani; annál kevésbé, mert mind ezen bajokban van ethikai momentum.

Tehát aki a Brioux-féle nyavalyában szenved, az ne nősüljön? Mintha ez a nyavalya a nős férfiakat megkimélné. Igen, meg fog szünni, — jönni fognak helyette mások — ha a társadalom reorganisatiója befejezett tény lesz, — sok ezer esztendő múlva, Brioux túlbecsüli az emberi testet és ignorálja a lelket, pedig megfordítva helyes: minden nyavalyában az az ethika, hogy győtri a lelket; mert a léleknek elementuma, a szenvedés, a kin és a test mindonkor a léleknek korbácsa; ezt tudva, a testnek bajai minket absolute nem érdekelhetnek. A tulajdonképeni ember, a szó legmagasabb értelmében mint az »eszme« aktiv munkása, ott kezdődik, ahol sikerült neki a reményt és félelmet, a gyáva testnek eme nyögését, lerázni és belátni, hogy az »én« az semmi, a »cél« az »eszme«, a lélek az minden. Ha azonban Briouxnek az a meggyőződése, hogy rossz drámákkal az emberiség kinos-keserves fejlődését enyhíteni lehet, úgy kérném, írjon a choléráról, pestisről stb. is darabokat.

Nem, nem! Nem ez a művészet feladata.

Kiss Béla 2 segéddel. Diszletmester: Merkóvits Márton 1 segéddel. Ruhatáros: Bereng József 1 segéddel. Könyvtáros: Sós Károly. A műsort a fővárosban színre került ujdonságok és a régi jobb szindarabok képezik. A bérlet előleges eszközésével titkáromat *Farragó* Rezsőt bízom meg, aki személyesen is teendő tisztelétét és a bérletre vonatkozó felvilágosításokat meg fogja adni.

Halálozás. *Nitsner* Nándorné *Kósa* Etelka e hó 9-én reggel 4 órakor meghalt. Temetése másnap délután ment végbe nagy részvét mellett.

A Magyar Védő Egyesület kiállítása. A bajai Magyar Védő Egyesület f. évi okt. hó 14-től 21-ig terjedőleg Baján, az ipartestület helyiségében *magyar ipari termékekből kiállítást* rendez. A kiállításon csak oly, kizárólag hazai termékek lesznek, a melyek a bajai nagy iparkiállításán nem fordultak elő, de a melyek bajai kereskedőknél, vagy iparosoknál kaphatók, tehát a kiállítás a közönséget a Baján levő hazai beszerzési források iránt óhajtja tájékoztatni.

A kiállítás okt. 14-én d. e. 10 órakor nyílik meg s e napon 20 fillér belépő díj fizetendő; 15-től 24-éig *belépő díj fizetése nélkül tekinthető meg.*

Halálozás. Nagy és előkelő családot döntött gyászba *Obláth* Mórnak. városunk ezen köztisztviselőnek örvendő polgárának e hó 6-án 86 éves korában történt elhalálása. Az elhunyt temetése vasárnap d. e. 10 órakor, nagy résztvevő közönség jelenlétében ment végbe. A derék öreg urban *Reich* Vilmos és *Hesser* Gyula apósukat gyászolják.

Értesítés. Vettük a következő értesítést: »A bajai izr. hitközség elöljárósága a rendfentartása céljából és közegészségi szempontból elhatározta, hogy újévkor és engesztelés napján a *templomba* férfiak és nők egyaránt csakis a hitközség jegyzői irodájában átveendő *belépő-jegygyel* léphetnek.«

Gyászrovat. Nagykanizsáról vesszük azt a hirt, hogy *Molnár* Mihály, Nagykanizsa városának előkelő polgára e hó 11-én délelőtt 9 órakor 88 éves korában jobblétre szenderült. E gyászbeszéd bennünket annyiban érint közlebről, mert vele gyászba döntötte dr. *Molnár* Samu bajai főgimnáziumi tanárt, a függetlenségi és 48-as párt eme kiváló tagját, valamint *Molnár* Károlyt, Sükösd község érdemes jegyzőjét, kik mindketten édesatyjukat siratják a megboldogultban. Az elhunyt földi maradványait csütörtökön délután helyezték örök nyugalomra osztatlan részvét mellett.

Sztrájkok. A szabó- és cipész segédek mivel munkaadójukkal megegyezésre nem jutottak, sztrájkolnak. Az építő munkások is bejelentették a rendőrkapitányságnál, hogy ha a mesterek f. hó 17-ig velük tárgyalásba nem bocsátkoznak, sztrájkba lépnek. Az építő mesterek hír szerint munka zárlattal fognak felelni.

Magánosok elleni erőszak. *Pilinszky* János és *Eckert* Mátyás kőműves mesterek vállalatánál dolgozott *Pestalits* Sándor kőművessegéd is, kinek nincs nagy hajlandósága a szakegylet pénztárába a heti járulékot fizetni. *Bácsics* András, *Molnár* Ferencz és *Németh* András a múlt hét egyik napján megjelentek a munkánál és követelték a mesterektől, hogy *Pestalits*ot azonnal bocsássák el és ne alkalmazzák többé. Nevezett segédek a többi munkást a munka folytatásától fenyegetéssel, sőt kövek dobálásával elriasztották és egy másik vállalatnál dolgozó kőművessegédek is a munka beszüntetésére bírták. Ellenük magánosok elleni erőszak miatt az eljárás folyamatba vétetett.

IRODALOM.

Szakkönyv a baja-báttaszéki áthidalásról.

Tordai Miksa, államvasuti főmérnök tollából egy igen érdekes, a vasutak építését tárgyzó munka jelent meg.

Egyszerű külseje el nem árulja belső magvas és mégis könnyen áttekinthető tartalmát; ez egy szakkönyv, melyet nemcsak mérnök, hanem minden intelligens ember a legnagyobb élvezettel és tanulsággal forgathat. Bennünket bajaikat főleg az aktuális dunai hidépítésnek részletes ismertetése érdekeltet, melyet több iven át részletesen és minden laikus által megérthető módon ismertet, — nevezetesen a történetét, az új vasúti vonal hosszát, irányát, állomásait és költségeit stb.

A könyv minden könyvtárnak díszére való. Ára elegáns diszkötésben 16 korona, füzve 14 korona s megszerezhető lapunk kiadója útján is.

Érdekes röpirat.

Rendkívül érdekes és figyelemre méltó röpirat jelent meg a napokban Budapesten, *Tali* Ferencz Lajos tollából »Néhány szó a magyar nemzeti állam kiépítéséről és a nemzetiségi kérdés megoldásáról« cím alatt. A szerző eleven tollal irt munkájában itt-ott kiméletlen, de mindig jó akaró hangon veti szemünkre nemzeti hibáinkat s azt sürgeti, hogy Magyarországot mielőbb iparállammá kell tenni, mert csak így lehet nagy, szabad és független. A röpirat második része a nemzetiségi kérdések megoldásával foglalkozik s annak barátságos rendezésére új és figyelemreméltó módokat ajánl a képviselőház figyelmébe. A röpirat minden könyvkereskedésben kapható. Ára 30 fillér.

Segédszerkesztő: **Wagner Antal.**

NYILT TÉR.

Ezen rovatokban közölte a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

EGY

BUTOROZOTT
UTCAI SZOBA
KIADÓ
3-2 *Petőfi Sándor utca 36.*

Kinek életbiztosítási ajánlata
vissza lett utasítva

forduljon bizalommal

Telkes Dezső főügynökhöz,
Budapest, I., Attila-utca 85.

Válaszbélyeg mellékelendő. Alügynökök
díjaztatnak. 1-4

Árpád-utca 26. sz. alatt egy
intelligens fiatal ember

„teljes ellátást“ nyerhet.

A Lökert mögött egy 4 éves, 1000
négyszög öles kitünő karban levő

SZÖLLŐ

szabadkézből eladó. — Czim megtudható a kiadóhivatalban.

Pártoljuk a magyar ipart!

Magyarország legnagyobb raktára

GYERMEK -ruhákban
-kötényekben
-fehérneműekben
-harisnyákban

stb — Férfi-, női és gyermek-
DIVAT-ÉRTESÍTŐNKET
kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Vogel Testvérek, Budapest.

Főüzlet: VI., *Andrássy-út 33.*

Fiókok: *Bécsi-utca 8 és Kerepesi-út 22.*

„MERKUR“

ezüst kályha fény

≡ kályhák részére ≡

1 darab 60 fillér.

„Merkur“ aranyozó

képrámák, lámpák, gipsz

figurák stb. aranyozására. 1 darab 50 fillér.

! SZÜRETRE !

tűzijátékok és raketták

nagy választékban kaphatók:

Wagenblatt és Henerári

kereskedésében.

➡ **Tessék a kirakatot megnézni.** ➡

15481 szám.

kig. 1906.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter úrnak folyó évi szeptember hó 3-án 54380/1906. szám alatt kelt rendelete folyán a *Ferencz-csatorna* fölött átvezető közúti hidaknak illetve a „*Bajai zsilip hid*“-nak stb. a jelenleginél nagyobb teherbírási szerkezettel leendő újjáépítése ügyében az 1890. évi I-só t. cz. 56. és következő szakaszaiban előirt helyszíni bejárás megtartására **Baja város székházához folyó évi szeptember hó 24-ik napjának délelőtti 8 órája** tűzetett ki, mely helyszíni eljárásához *Baja* thjf. város közönsége, az ipari és közlekedési vállalatok, uradalmak és egyéb érdekelték azzal hivatnak meg, hogy az eljárás alapjául szolgáló tervek és iratok az eljárást megelőző 15 napon át a *zombori* m. kir. államépítészeti hivatalnál az érdekelték részéről betekintés végett közszemlére kitették.

Egyben értesítettnek az érdekelték, hogy a szóban levő hidak átépítése tárgyában a fentiek értelmében elrendelt eljárás után egyszersmint az átépítési költségek mikénti fedezése kérdésének tárgyalására is az érdekelt törvényhatóságok és érdekelt vállalatok stb. említett miniszteri rendelettel fölhívva lettek.

Baja, 1906. szept. 13 t. t. ülésből.

Dr. Hegedűs Aladár
polgármester.

CSEPLÉSI ÉS GAZDASÁGI

CÉLOKRA

LEGJOBBAN BEVÁLT

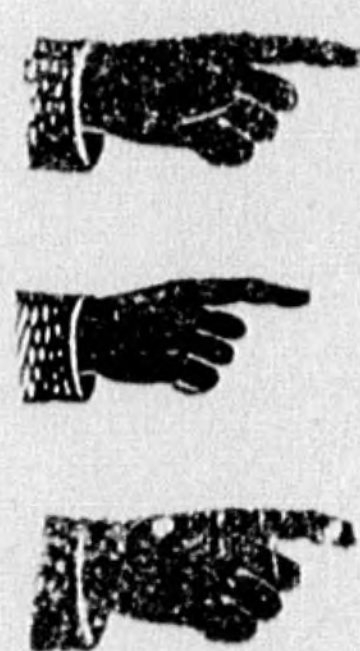
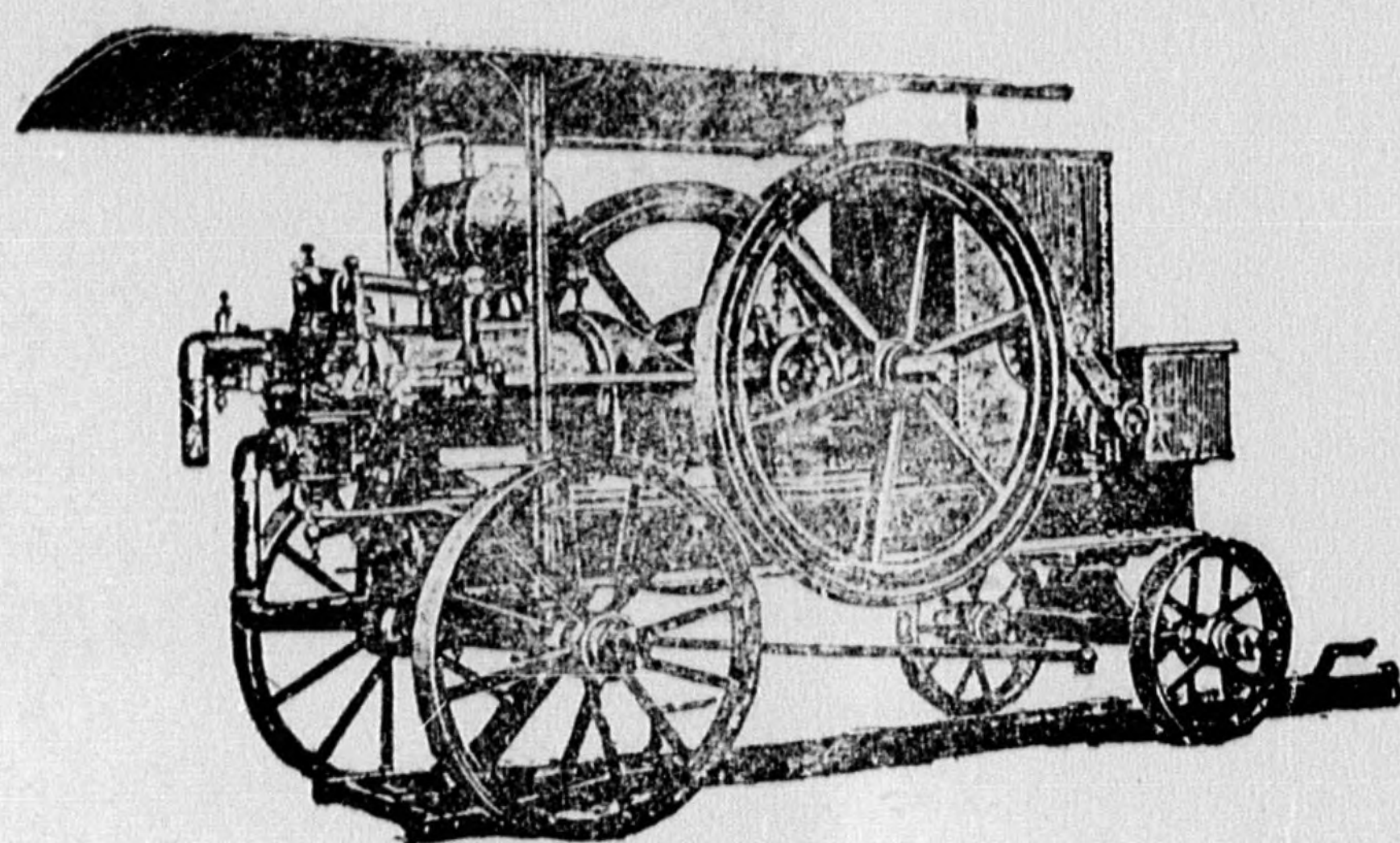
BENZIN MOTOROK

Ipari és malomhajtásra

legolcsóbb üzemű

Szivógázmotorok

legelőnyösebben kaphatók:

Beck és Gergely

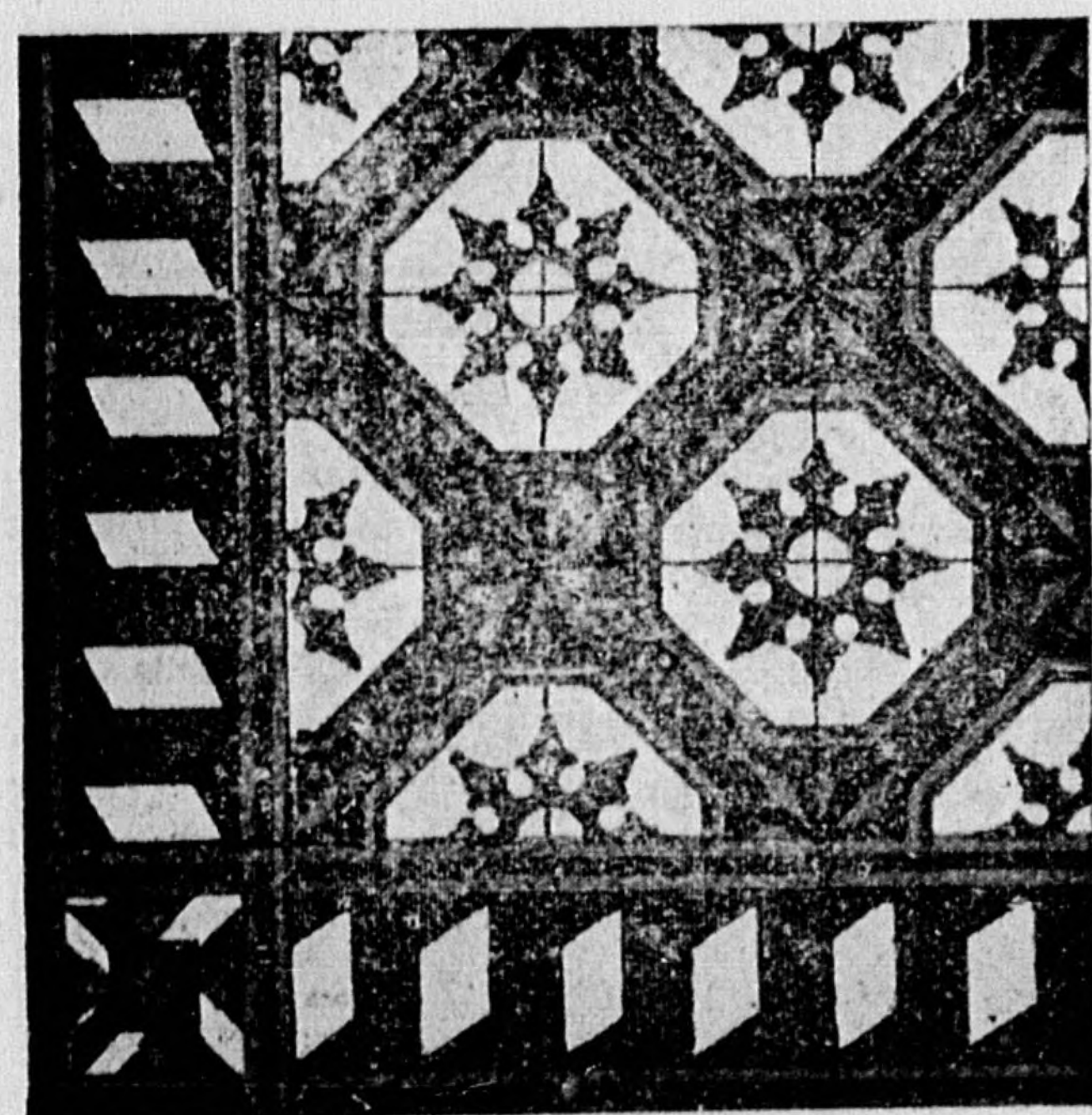
motor- és gépgyárában

Budapest, V., Váci-ut 12.

Feltűnő újdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szíhat.Legjobb valódi francia szivarka-
papír és szivarkahüvely kapható
az ország minden
különlegességi árudájában.

özd. Spitzer Simonné és Társa.

Drótbetétes cementesövek.

Egyszerű
Diszes
Márvány mozaik
Terazzo
Beton
KeramitCement-
lapok.Burko-
lások.Virág vázák
Medencék
Váljuk
Jászolok
Talpkövek
Lépcsők.Kut-
Oszlop-
Kémény-
Tűzfal-
Határkövek
Műkövek

Fedőlapok.

Minden alakban és méretben, legjobb kivitelben, legolcsóbb árban.

Mit igyunk ?

Az elsőrendű természetes szénsavas
natrontartalmú ásványvizet, a mohai

AGNES-

forrást, mert föltétlenül tiszta **Kedvelt borviz!**
kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyszernél fogva kitűnő szere legkülönbözőbb gyomor-, légző- és húgyszervi betegségeknek.Vegyí vizsgálatok s ajánlatok az Ágnes-forrást az orvosok előtt nagyon kedvelt gyógyszerre tették s hamarosan óriási számban kerültek ki orvosi bizonylatok: dr. Kétly, dr. Stamborszky, dr. Berger, dr. Naundorf, dr. Bocherdt, dr. Akantisz, dr. Blodig, dr. Fischer, dr. Mosetig, dr. Rust, dr. Werner, dr. Gebhardt, dr. Balogh, dr. Varga, dr. Szabó, dr. Scipiades, dr. Moravcsik, dr. Glaser, dr. Markosfalvi, stb.-ektől, a kik az Ágnes-forrást a legmelegebben ajánlották: ideges gyomorbajoknál, chronikus gyomorhurutoknál, főleg karlsbadi kúra után, csontlágylásnál, angolkóránál, vese- és hólyagbetegségeknél, étvágytalanságnál, vérszegénységnél, mint óvszert fertőző betegségek ellen (typhus cholera stb.) Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. **Főraktár: DRESCHER GYULA urnál Baján.** 10-9

UJ!

UJ

UJ!

Megnyilt! Rothschild Zsigmond

FÜSZER-, CSEMEGE-, LISZT- ÉS TERMÉNYKERESKEDÉSE BAJÁN

Fischer Lipót úr házában, Reich Bernát cég átellenében.

Jó áruk, mérsékelt árak.